

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини
Кафедра нервових хвороб

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Терапія та реабілітація»
« 28» листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

КЛІНІЧНИЙ ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ
МУЛЬТИСИСТЕМНІЙ ПАТОЛОГІЇ
обов'язкова (клінічна практика)

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Терапія та реабілітація», відповідно
вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 30.10.2024р. №1549)

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.02 Ерготерапія
освітня кваліфікація	магістр терапії та реабілітації за спеціалізацією 227.02 Ерготерапія
професійна кваліфікація	Ерготерапевт
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	II курс, 4 семестр

«УХВАЛЕНО»

на міжкафедральному засіданні:
кафедри фізичної та реабілітаційної медицини
кафедри нервових хвороб
Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

ДАНИ ПРО ВИКЛАДАЧІВ (СУПЕРВІЗОРІВ)

Координатор практики від закладу освіти	Скріннік Євгенія Олександрівна
Прізвище, ім'я, по батькові викладача (супервізора), науковий ступінь, учене звання	Жамардій Валерій Олександрович, д. пед. н., доцент Клеценко Людмила Василівна, к. пед. н., доцент Таряник Катерина Анатоліївна, д. мед. н., доцент
Профайл викладача (викладачів)	Жамардій В.О., Клеценко Л.В. (https://sport-health.pdmu.edu.ua/team) Таряник К.А. (https://ndiseases.pdmu.edu.ua/team)
Контактний телефон	(0532)69-70-94 Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини +380957939515 Кафедра нервових хвороб
E-mail:	Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини sporthealth@pdmu.edu.ua Кафедра нервових хвороб neurology@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/ https://ndiseases.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОК

Обсяг:

Кількість кредитів / годин – 6 / 180 (4 тижні), із них:

Практика (год.) – 120

Самостійна робота (год.) – 60

Вид контролю - ПМК

Політика ОК

ОК «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології» – клінічна практика з ерготерапевтичного менеджменту при мультисистемній патології метою якої є формування глибокого практичного досвіду надання послуг з ерготерапії пацієнтам/клієнтам з коморбідною патологією, формування компетентностей ерготерапевта базового рівня з фокусом на заняттєво-орієнтовану терапію та розвиток навичок управління ерготерапевтичними послугами; охоплює різноманітні стани та рівні обмежень здоров'я, що впливають на різні структури і функції тіла, і

викликають різні обмеження заняттєвої участі.

Бази проведення клінічної практики:

КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»;

КП «2-А МКЛ ПМР»;

КП Полтавський обласний клінічний медичний кардіоваскулярний центр Полтавської обласної ради;

ТОВ «ОРТОПЕД», що дає змогу здобувачам освіти долучитися на практиці до майбутньої професійної діяльності.

Практика запланована протягом 4-х тижнів (30 годин кожен).

Під час проведення клінічної практики ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti> та

Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>,

Положення про організацію та проведення практики здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_nnmi_zo/docs/czjwtXkKQAUBR

[MjGTZJoc1DwOoUT0gWr2qKzo3Cc.pdf](https://pdmu.edu.ua/storage/ft_nnmi_zo/docs/czjwtXkKQAUBR) та Положення про організацію та проведення клінічного навчання/клінічної практики здобувачів освіти <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- дотримуватися затвердженого графіка проходження практики та виконувати визначені завдання;
- завчасно прибувати на базу практики та дотримуватися режиму роботи/перерв, встановлених на базі практики;
- відповідати вимогам дрес-коду та зовнішнього вигляду, прийнятим на базі практики;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку та етичні норми спілкування на базі практики;
- не залишати робоче місце (місце проходження практики) без погодження з супервізором від бази та/або координатора клінічної практики від закладу освіти;
- дотримуватися вимог щодо використання мобільних пристроїв під час виконання практичних завдань (за потреби – вимикати звук);

- сумлінно та відповідально виконувати доручені завдання, проявляти ініціативу в межах своїх повноважень і компетентностей;
- вести встановлену документацію практики (звіт) та своєчасно подавати її супервізору та координатору клінічної практики;
- прагнути глибоко та всебічно оволодіти професійними знаннями й уміннями, необхідними для майбутньої роботи ерготерапевтом;
- бути комунікативними, доброзичливими, дотримуватися корпоративної культури та бути відкритими до навчання й зворотного зв'язку;
- здобувачі освіти, які самостійно обрали базу КП, додатково:
  - надають відношення (гарантійний лист) та копію ліцензії бази КП, з якою укладено договір, щоб підтвердити готовність бази КП надати можливість проходження та кваліфіковане керівництво КП (стосується лише закладів охорони здоров'я приватної форми власності);

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmBVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання завдань клінічної практики;
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- пропущені дні клінічної практики відпрацьовуються за додатковим графіком, узгодженим з координатором клінічного навчання.

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми практики або неявки на підсумковий контроль.

Оцінювання результатів клінічної практики проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згоден з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Визнання результатів, отриманих шляхом неформальної освіти. Процедуру визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>.

Пререквізити і постреквізити ОК

Пререквізити. ОК «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології» базується на результатах навчання, досягнутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» або суміжними спеціальностями. Вона спирається на знання «Етика та комунікація у професійній діяльності», «Комунікативні стратегії англійської мови», «Ерготерапевтичний менеджмент в акушерстві та гінекології», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент в акушерстві та гінекології», «Ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології».

Постреквізити. Опанування ОК «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології» забезпечує послідовність і взаємозв'язок із клініко-профільними дисциплінами магістерської програми: «Правове та антикорупційне забезпечення професійної діяльності», «Тактична медицина», «Ерготерапевтичний менеджмент при травмах, політравмах», «Ортезування та протезування в ерготерапевтичній практиці», «Ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології», «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент у геронтології та геріатрії»,

«Клінічний ерготерапевтичний менеджмент у педіатрії» та кваліфікаційною (магістерською) роботою.

Мета та завдання клінічної практики:

Метою клінічної практики є формування глибокого практичного досвіду надання послуг з ерготерапії пацієнтам/клієнтам з коморбідною патологією, формування компетентностей ерготерапевта базового рівня з фокусом на заняттєво-орієнтовану терапію та розвиток навичок управління ерготерапевтичними послугами; охоплює різноманітні стани та рівні обмежень здоров'я, що впливають на різні структури і функції тіла, і викликають різні обмеження заняттєвої участі.

- Основними завданнями клінічної практики «Клінічний ерготерапевтичний менеджмент при мультисистемній патології» є:

Проводити комплексний збір клінічних даних і заняттєвий анамнез у пацієнтів із поєднаними хронічними станами.

Формулювати ерготерапевтичну проблему функціонування та пріоритизувати ризики (падіння, загострення, ускладнення іммобілізації, побічні ефекти терапії).

Проводити заняттєве інтерв'ю, аналіз ролей і участі та узгоджувати клієнт-орієнтовані SMART-цілі.

Оцінювати функціональний статус (ADL/IADL), мобільність, баланс, витривалість, біль, когнітивні та сенсорні чинники, а також вплив симптомів на участь.

Визначати безпечні межі активності та дозувати навантаження з урахуванням кардіореспіраторних і системних обмежень, навчати самоспостереженню та розпізнаванню попереджувальних симптомів.

Планувати й реалізовувати втручання з модифікації активностей і середовища, енергозбереження, формування рутин, стратегій компенсації та профілактики загострень.

Підбирати, налаштовувати та навчати використанню допоміжних засобів і технологій, контролювати ефективність і безпеку їх застосування в ADL/IADL.

Організовувати профілактику падінь і ускладнень іммобілізації, включно з позиціонуванням, режимом активності та навчанням пацієнта/родини.

Організовувати план виписки та повернення додому/до роботи, оцінювати домашнє середовище й впроваджувати рекомендовані адаптації.

Вести клінічну документацію, моніторити результати, оцінювати прогрес і коригувати план ерготерапії у взаємодії з мультидисциплінарною

командою.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє ОК

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати автономно та у міжпрофесійному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з функціонуванням та обмеженнями життєдіяльності окремих осіб, груп та популяцій, зокрема порушеннями заняттєвої активності, заняттєвої участі та ефективною взаємодією осіб, груп та популяцій з середовищем їх життєдіяльності; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у ерготерапії.

Загальні:

ЗК 01. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 07. Здатність працювати автономно.

ЗК 09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні:

СК 01. Здатність застосовувати передові знання та високий рівень критичного мислення щодо складних взаємозв'язків між людиною, її здоров'ям, заняттєвою активністю та добробутом, популяризувати здоровий спосіб життя для окремих осіб, груп, популяцій та спільнот на засадах заняттєвої та соціальної справедливості.

СК 02. Здатність оцінювати і визначати вплив особистих факторів, функцій і структур організму, факторів середовища на заняттєву активність і участь окремих осіб, груп, популяцій та спільнот.

СК 03. Здатність ефективно застосовувати передові знання теорії ерготерапії, критичний аналіз та рефлексивне мислення для планування, організації та реалізації процесу ерготерапії окремих осіб, груп, популяцій та спільнот.

СК 04. Здатність ефективно застосовувати науково-обґрунтовані підходи та методи планування і реалізації клієнто-орієнтованих та заняттєво-орієнтованих втручань з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості стосовно окремих осіб, груп, популяцій та спільнот.

СК 05. Здатність вибирати або виготовляти на основі оцінювання, налаштовувати та навчати пацієнта/клієнта користуватися допоміжними засобами реабілітації для покращення заняттєвої участі, функціональної мобільності та пересування у громаді.

СК 06. Здатність оцінювати та адаптовувати фактори середовища, створювати безпечне і доступне середовище життєдіяльності окремих осіб, груп, організацій, популяцій та спільнот на засадах ергономічного та універсального дизайну.

СК 07. Здатність застосовувати поглиблені знання та критичне розуміння наукового процесу, застосовувати етичні принципи, усталені та новітні дослідницькі методології та парадигми для систематичного збору, критичного оцінювання, звітування та інтеграції даних наукових досліджень у практичну діяльність.

СК 08. Здатність застосовувати поглиблені знання і розуміння норм, процесів і навичок щодо супервізії асистентів ерготерапевта, професійної та міжпрофесійної співпраці на засадах національних регуляторних документів.

СК 09. Здатність застосовувати поглиблені знання та навички менеджменту, лідерства, фінансового планування та маркетингу для ефективної організації та оптимізації процесу надання реабілітаційної допомоги окремим особам, групам, популяціям та спільнотам.

СК 10. Здатність вирішувати складні етичні дилеми на основі поглибленого розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності для вирішення заняттєвих проблем окремих осіб, груп, популяцій чи спільнот, пропагувати етичні стандарти та цінності ерготерапії.

СК 11. Здатність застосовувати високоспеціалізовані знання і навички професійного та академічного спілкування, для ефективної передачі інформації про ерготерапію та результати ерготерапії як у рамках міждисциплінарної взаємодії, так і у широкому національному та міжнародному контексті.

СК 12. Здатність ефективно та своєчасно документувати надання ерготерапевтичних послуг, включаючи консультативні послуги, на різних етапах надання реабілітаційної допомоги як у закладах охорони здоров'я, так і в закладах освіти, соціальної політики та соціального захисту.

СК 13. Здатність здійснювати критичну саморефлексію на високому рівні, вдосконалювати професійну ідентичність, визначати потреби і стратегії для поглиблення власних професійних знань з ерготерапії та її процесу на основі національних вимог до безперервного професійного розвитку та демонструвати самостійне, автономне навчання на національному та міжнародному рівнях.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє ОК

ПРН 01. Застосовувати передові знання та високий рівень критичного мислення щодо складних взаємозв'язків між людиною, її фізичним, психічним і соціальним здоров'ям, заняттєвою активністю та добробутом, сприяти популяризації здорового способу життя для окремих осіб, груп, популяцій і спільнот на засадах заняттєвої та соціальної справедливості.

ПРН 02. Здійснювати клієнтоорієнтоване оцінювання заняттєвих потреб окремих осіб, груп, популяцій і спільнот та визначати доцільність, інтенсивність та обсяг рекомендованих заходів ерготерапії.

ПРН 03. Оцінювати характер та ступінь впливу особистих факторів, структур і функцій організму, факторів фізичного, соціального, політичного, культурного та інституційного середовища та соціальних детермінант здоров'я на заняттєву активність та участь окремих осіб, груп, популяцій і спільнот.

ПРН 04. Ефективно застосовувати передові знання теорії ерготерапії, рефлексивне мислення та критичний аналіз моделей (occupational therapy models) та рамок практики ерготерапії (frames of reference of occupational therapy), заснованих на доказах, для вибору оптимальних стратегій оцінювання, планування, реалізації та оцінки результатів ерготерапії.

ПРН 05. Формулювати та документувати цілі і результати програми ерготерапії або складові індивідуальної програми реабілітації у співпраці з пацієнтом/клієнтом, пояснювати методи ерготерапевтичних втручань та вносити дані до електронних систем.

ПРН 06. Розробляти, проводити та коригувати програми ерготерапії або складові індивідуальної програми реабілітації на основі аналізу результатів ерготерапевтичного оцінювання та/або втручання у співпраці з пацієнтом/клієнтом та надавати рекомендації стосовно продовження або завершення реабілітації.

ПРН 07. Застосовувати науково-обґрунтовані підходи у виборі методів, стратегій та інструментів для реалізації заняттєво орієнтованих втручань з метою уможливлення заняттєвої активності, участі та заняттєвої справедливості стосовно окремих осіб, груп, популяцій та спільнот.

ПРН 08. Враховувати засади заняттєвої та соціальної справедливості для планування процесу ерготерапії у широких, спеціалізованих та нових сферах практичної діяльності з метою вирішення комплексних заняттєвих проблем окремих осіб, груп та популяцій.

ПРН 09. Оцінювати та обґрунтовувати потребу, призначати, налаштовувати, проектувати, виготовляти та модифікувати допоміжні засоби

реабілітації, включаючи ортези, для покращення заняттєвої участі у сферах самообслуговування, продуктивності (роботи чи навчання), дозвілля (гри), функціональної мобільності, користування громадським транспортом та водіння автомобіля.

ПРН 10. Навчати безпечному та ефективному користуванню допоміжними засобами реабілітації, включаючи ортези та протези для покращення для покращення заняттєвої участі у сферах самообслуговування, продуктивності (роботи чи навчання), дозвілля (гри), функціональної мобільності, користування громадським транспортом та водіння автомобіля.

ПРН 11. Оцінювати та адаптовувати фактори середовища, створювати безпечне і доступне середовище проживання, навчання та праці окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій на засадах ергономічного та універсального дизайну з метою покращення заняттєвої участі та збільшення функціональної незалежності окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій.

ПРН 12. Застосовувати у практичній діяльності інформацію з наукових джерел, інтегруючи її з цінностями та бажаннями клієнта та особливостями контексту практичної діяльності, для обґрунтування рішень щодо організації процесу ерготерапії для окремих осіб, груп людей, організацій та популяцій.

ПРН 13. Застосовувати усталені та новітні дослідницькі методи для планування, проведення аналізу та звітування про результати наукових досліджень у сфері ерготерапії з урахуванням актуальних суспільних та професійних викликів, етичних стандартів, відповідальності за розповсюдження та трансляцію наукових знань у різних контекстах професійної практичної діяльності.

ПРН 14. Застосовувати поглиблені знання і розуміння норм, процесів і навичок щодо супервізії асистентів ерготерапевта та ерготерапевтів, професійної та міжпрофесійної співпраці на засадах національних регуляторних документів.

ПРН 15. Виконувати обов'язки супервізора асистентів ерготерапевта та ерготерапевтів у практичній діяльності на засадах національних регуляторних документів.

ПРН 16. Знати межі професійної компетентності ерготерапевта, сфери практичної діяльності фахівців інших спеціальностей, оцінювати потребу та знати механізми скерування клієнтів/пацієнтів до фахівців інших спеціальностей.

ПРН 17. Визначати, аналізувати та оцінювати вплив контекстуальних чинників, регуляторних документів, соціоекономічних, політичних, географічних та демографічних факторів, динаміки міжособистісної

командної взаємодії на процес надання реабілітаційних послуг.

ПРН 18. Застосовувати поглиблені знання та навички менеджменту, лідерства, стратегічного планування та маркетингу для генерування інноваційних підходів та підприємницьких рішень до організації та оптимізації процесу надання реабілітаційної допомоги окремим особам, групам, популяціям чи спільнотам.

ПРН 19. Застосовувати поглиблене розуміння законодавчих норм та правил професійної діяльності, реабілітаційних маршрутів для вирішення заняттєвих проблем окремих осіб, груп чи популяцій.

ПРН 20. Брати на себе відповідальність за визначення та ефективно вирішення складних етичних дилем, демонструвати добродесність і відповідальність, сприяти створенню антикорупційного середовища, пропагувати стандарти добродесності, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції, відстоювати етичні стандарти та цінності ерготерапії.

ПРН 21. Здатність пропагувати цінності та філософію ерготерапії, відстоювати інтереси професії, передавати інформацію стосовно процесу ерготерапії, пояснювати сенс та внесок ерготерапії та науки про заняттєву активність в загальне благополуччя та добробут суспільства.

ПРН 22. Ефективно і вчасно документувати процес і результати різних форм ерготерапевтичних послуг, включаючи консультативні послуги у різних сферах професійної діяльності ерготерапевта та у спосіб, зрозумілий для клієнтів/пацієнтів, представників сфери охорони здоров'я, освіти, соціальної політики, соціального захисту та інших стейкхолдерів.

ПРН 23. Здатність безперервно вдосконалювати високий професійний рівень для поглиблення власних знань ерготерапії та її процесу на основі національних вимог до безперервного професійного розвитку та демонструвати самостійне, автономне навчання на національному та міжнародному рівнях.

ПРН 28. Надавати послуги у сфері ерготерапії окремим категоріям населення незалежно від політичних, релігійних, гендерних та інших переконань, етнічного, соціального та національного походження.

Результати навчання:

по завершенню проходження практики здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- клінічні особливості мультисистемної патології та мультиморбідності, їх вплив на функціонування, заняттєву діяльність і участь пацієнта;
- принципи клієнтоцентрованого, біопсихосоціального та доказового підходів і їх інтеграцію в клінічне оцінювання, постановку цілей і

планування ерготерапевтичних втручань у складних клінічних випадках;

- засади міжпрофесійної взаємодії в клінічному процесі, розподіл ролей між членами мультидисциплінарної команди, основні підходи до клінічного менеджменту ризиків і забезпечення безпеки пацієнта;
- критерії оцінювання ефективності та якості індивідуальних ерготерапевтичних програм при мультисистемній патології, принципи клінічного моніторингу та документування.

вміти:

- аналізувати клінічні й реабілітаційні ситуації у пацієнтів із мультисистемною патологією, виявляти ключові проблеми, потреби, обмеження та ресурси, формулювати клінічні висновки;
- проводити структуроване клінічне й ерготерапевтичне оцінювання, інтегрувати дані обстежень, наукові докази, індивідуальний контекст, цінності й пріоритети пацієнта в логіку клінічних рішень;
- планувати й коригувати індивідуальну програму ерготерапії з урахуванням мультиморбідності, динаміки стану та відповіді пацієнта на втручання;
- координувати клінічні ерготерапевтичні втручання в складі мультидисциплінарної команди, ефективно комунікувати з фахівцями різних профілів, пацієнтом та його родиною;
- аргументовано презентувати й захищати власні клінічні рішення, здійснювати рефлексію результатів ерготерапевтичної програми, виявляти проблемні зони клінічного менеджменту та планувати їх удосконалення.

Зміст клінічної практики

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Клінічне мислення в ерготерапії при мультисистемній патології: формулювання проблеми, гіпотези, пріоритизація ризиків і безпека.	6
2.	Заняттєве інтерв'ю при поліморбідності: цінності, ролі, рутини, бар'єри, ресурсність сім'ї, постановка SMART-цілей.	6
3.	Комплексне функціональне оцінювання у пацієнта з кількома діагнозами: вибір інструментів, інтерпретація, базовий профіль.	6

4.	Кардіореспіраторна толерантність і дозування навантаження: самостереження, “червоні прапорці”, безпечні рівні активності.	6
5.	Втома при мультисистемній патології: енергозбереження, планування дня, пріоритизація активностей, профілактика “перевантаження”.	6
6.	Менеджмент болю (хронічний/змішаний): вплив на участь, поведінкові стратегії, адаптації, інтердисциплінарна взаємодія.	6
7.	Поліфармація та побічні ефекти: вплив на участь, ризик падінь, когнітивні/сенсорні зміни, організація медикаментних рутин.	6
8.	Ризик падінь при поліморбідності: багатофакторна оцінка, план інтервенцій, тренування безпечних стратегій у побуті.	6
9.	Порушення мобільності та витривалості: тренування в задачах, переноси/трансфери, безпечне пересування у домі та громаді.	6
10.	Саркопенія/крихкість у контексті поліморбідності: функціональні наслідки, тренування в ADL/IADL, профілактика залежності.	6
11.	Сенсорні дефіцити (зір/слух) у поєднанні з іншими станами: компенсація, комунікаційні стратегії, адаптація середовища.	6
12.	Когнітивні порушення при мультисистемній патології: скринінг, підтримка виконавчих функцій, зовнішні підказки, рутини, безпека.	6
13.	Дихальні порушення (ХОЗЛ/постпневмонічні стани), коморбідності: модифікація активностей, дихальні стратегії, контроль симптомів.	6
14.	Серцево-судинні захворювання, коморбідності: безпечне навантаження в повсякденні, моніторинг, попередження загострень.	6
15.	Хронічна хвороба нирок та коморбідності: менеджмент набряків/втоми, гідратаційні рутини, профілактика ускладнень у побуті.	6
16.	Метаболічні порушення (цукровий діабет/ожиріння), коморбідності: стопа, шкіра, сенсорика, самогляд, харчові рутини.	6
17.	Неврологічні стани (інсульт/паркінсонізм) у контексті	6

	поліморбідності: інтегрований план втручання, пріоритети функції.	
18.	Рани/пролежні та ризики іммобілізації при поліморбідності: позиціонування, підбір поверхонь, режим активності, навчання доглядальників.	6
19.	Допоміжні засоби та технології при поєднаних порушеннях: вибір, налаштування, тренування, оцінка ефективності й безпеки.	6
20.	План виписки та перехід між рівнями допомоги: оцінка домашнього середовища, навчання сім'ї, координація, план самоменеджменту та моніторинг результатів.	6
Усього годин		120

Самостійна робота

№ п/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1.	Підготовка до ПМК	6
2.	Опрацювання національних регуляторних настанов та документів, матеріалів, методик, що регламентують роботу ерготерапевта за місцем проведення практики	14
3.	Виконання індивідуальних завдань* (презентації, опис клінічних кейсів, написання есе тощо)/саморефлексія/неформальна освіта	20
4.	Написання звіту з практики	20
Всього		60

*Здобувач обирає виконання індивідуальних завдань або саморефлексію або долучається до неформальної освіти.

Перелік практичних навичок

1. Проводити структуроване клінічне інтерв'ю з пацієнтом із мультисистемною патологією, враховуючи соматичний, психоемоційний та соціальний статус. Збирати й аналізувати медичну документацію для формування клінічного профілю пацієнта.

2. Використовувати базові стандартизовані шкали та опитувальники для оцінювання функціонування, участі та якості життя при мультисистемній патології.

3. Проводити ерготерапевтичне оцінювання повсякденної діяльності з фіксацією обмежень, ресурсів і потреб у підтримці.
4. Формувати проблемний список пацієнта, виділяти ключові клінічні та ерготерапевтичні проблеми, визначати їх пріоритетність.
5. Постановлювати довгострокові та короткострокові реабілітаційні цілі за принципами SMART з урахуванням пріоритетів і мотивації пацієнта.
6. Розробляти індивідуальний план клінічної програми ерготерапії (цілі, завдання, методи, інтенсивність, тривалість) для пацієнтів із мультиморбідністю.
7. Обирати та комбінувати відновні, компенсаторні, освітні та середовищні ерготерапевтичні втручання для конкретного клінічного випадку.
8. Проводити заняття з ерготерапії з урахуванням толерантності до навантаження, втоми, болю, ризику падінь та інших клінічних обмежень.
9. Планувати й реалізовувати заходи з адаптації діяльності та середовища (модифікація завдань, підбір допоміжних засобів, реорганізація простору).
10. Навчати пацієнта стратегіям енергозбереження, самоменеджменту болю, планування активності й відпочинку в умовах мультисистемної патології.
11. Проводити освітні міні-сесії для членів родини та неформальних доглядачів щодо безпечного догляду, підтримки самостійності й участі пацієнта.

Методи навчання:

- **Вербальні.** Основними видами словесної передачі знань у процесі вивчення ОК є пояснення, проблемний виклад, розповідь (приклади клінічних випадків і моделей організації допомоги в стаціонарі, амбулаторії, громаді та довготривалому догляді), навчальна дискусія та бесіда (обговорення етичних питань, клієнтоцентричності, підтримки автономії та гідності, взаємодії з родиною/доглядальниками і мультидисциплінарною командою). Вербальні методи спрямовані на формування клінічного мислення, професійної аргументації та системного бачення комплексної допомоги.
- **Наочні.** До цієї групи належать демонстрація схем МКФ, алгоритмів комплексного оцінювання, використання презентацій, клінічних чек-листів, прикладів документації, фото- і відеоматеріалів з організації безпечного середовища, а також демонстрація зразків допоміжних засобів і адаптацій для самообслуговування та мобільності. Наочні матеріали супроводжуються словесним коментарем, що підкреслює зв'язок між оцінюванням, прийняттям рішень, безпекою та результатами участі в повсякденному

житті.

- **Практичні.** Методи практичного навчання включають відпрацювання навичок інтерв'ю та збору заняттєвого профілю, проведення функціонального оцінювання, аналіз клінічних кейсів із формуванням індивідуалізованого плану ерготерапевтичного менеджменту, тренування стратегій енергозбереження та дозування активності, підбір і налаштування допоміжних засобів, адаптацію домашнього середовища, навчання клієнта та доглядальників. Суть методів полягає у багаторазовому відпрацюванні алгоритмів оцінювання, планування й координації допомоги, розвитку клінічної аргументації та рефлексії професійної відповідальності, що забезпечує формування стійких практичних компетентностей ерготерапії.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- практична перевірка;
- перевірка практичних навичок;
- самооцінка.

Форми контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК) у вигляді захисту звіту з клінічної практики

Оцінювання відбувається відповідно до «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf та «Положення про організацію та проведення клінічної практики здобувачів освіти» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/practice/therapy-and-rehabilitation/property-medtwo/polozhennya-pro-klinichnoyi-praktiki>

Методичне забезпечення

1. Силабус ОК
2. Алгоритми для оволодіння професійними вміннями та навичками.
3. Тестові завдання для самоконтролю.
4. Шкали та опитувальники для відпрацювання навичок.

Рекомендована література

Базова

1. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О., та ін. Медична і соціальна реабілітація : підручник. 3-є переробл. і доповн. вид. – Київ :

Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023. – 359 с.

2. Долинський Б., Буховець Б., Погорелова О. Фізична терапія. Ерготерапія : навч. посіб. – Одеса : Університет Ушинського, 2022. – 208 с.

3. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 1 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 732 с.

4. Фізична медицина та реабілітація за Бреддомом : у 2 т. Т. 2 / Девід К. Чіфу ; пер. з англ. ; наук. ред. пер. О. А. Данилов. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 736 с.

Допоміжна:

1. Карпюк І. Ю., Обезюк Т. К. Основи здорового способу життя. Практичні роботи. Для самостійної роботи студентів [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів усіх освітніх програм / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. І. Ю. Карпюк, Т. К. Обезюк. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 419 с. – Електрон. текст. дані (1 файл : 6,53 МБ). – Режим доступу : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8fb08add-670d-4607-ad8d-020f9fb54f6c/content>

2. Шевченко В. Г., Муравйов П. Т., Колодій В. В., Бородаєв І. Є. Системне формування і розвиток клінічного мислення студентів за допомогою проблемних методів навчання. Медична освіта. 2023. № 2. С. 103–107. DOI: 10.11603/m.2414-5998.2023.2.13671.

Інформаційні ресурси

1. Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sport-health.pdmu.edu.ua/>

2. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри фізичної та реабілітаційної медицини ПДМУ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/50>.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. База даних «Законодавство України» (Верховна Рада України) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

5. Клінічні настанови МОЗ України (портал) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://guidelines.moz.gov.ua/>

6. Академія Національної служби здоров'я України (НСЗУ) – офіційний сайт / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://academy.nszu.gov.ua/>

7. World Health Organization (WHO): Rehabilitation 2030 /

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>

8. WHO: International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

9. PEDro (Physiotherapy Evidence Database) / [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <https://pedro.org.au/>

Розробники:

Євгенія СКРІННИК, ерготерапевт, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини;

Валерій ЖАМАРДЦІЙ, доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини;

Людмила КЛЕЦЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини;

Катерина ТАРЯНИК, доктор медичних наук, доцент кафедри нервових хвороб.